

РЕШЕНИЕ

№ 1741

гр. София, 05.04.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ГО I-19 СЪСТАВ, в публично заседание на шести март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Невена Чеуз

при участието на секретаря Снежана П. Тодорова
в присъствието на прокурора Р. С.
като разгледа докладваното от Невена Чеуз Гражданско дело №
20221100104665 по описа за 2022 година

Предявени обективно кумулативно съединени искове с правно основание чл.2 ал.1 т.3 пр.2 във вр. с чл.4 от ЗОДОВ в общ размер на сумата от 103 803 лв.

Ищецът Д. Н. Д. твърди в исковата си молба, че с постановление от 23.02.2010 г. бил привлечен като обвиняем за престъпление по чл. 282 ал.3 вр. с ал. 2 вр. с ал.1 вр. с чл. 93 т.1 б.“а“ и б. „б“ вр. с чл. 20 ал.1 и ал.2 от НК, извършено в качеството му на лице, заемащо отговорно служебно положение – Заместник министър на труда и социалната политика и със същото постановление му била наложена и мярка за неотклонение „парична гаранция“ в размер на 30 000 лв. Твърди се, че впоследствие и по жалба на настоящия ищец, размерът на гаранцията бил изменен с определение от 10.03.2010 г. по нчд 1168/2010 г. на СГС, НО, 10 състав на „парична гаранция“ в размер на 3 000 лв., която била внесена от ищеца.

Твърди се, че срещу ищеца и останалите обвиняеми бил внесен обвинителен акт за престъпление по чл. 282 ал.3 вр. с ал. 2 вр. с ал.1 вр. с чл. 20 ал.1 и ал.2 от НК като било образувано нохд. В същото, наказателният съд не приел за съвместно разглеждане предявеният от МТСП граждански иск за сумата от 11 038 405, 55 лв.

В исковата молба се твърди, че с присъда 330/15.12.2015 г. по нохд 3076/2010 г. на СГС, НК, 2 състав бил признат за невиновен по повдигнатото обвинение като с протоколно определение от същата дата съдът изменил мярката му за неотклонение в „подписка“. Определението на СГС по повод изменената мярка била потвърдена от САС.

Твърди се, че по повод протест на прокуратурата било образувано внохд 32/2017 г. по описа на САС, който с решение 304/29.06.2017 г. отменил присъдата на СГС поради допуснати съществени процесуални нарушения и върнал делото за ново разглеждане на СГП.

Изложени са твърдения, че с постановление от 29.11.2019 г. по пр. пр. 11 424/08 г. на СГП воденото ДП 162/09 г. по описа на НСлС било прекратено. Впоследствие с определение от 15.02.2021 г. по ч.н.д. 3733/2020 г. на СГС, НО, 1 състав това постановление било отменено и било постановено връщане на делото в СГП за произнасяне, съобразно изискванията на закона.

По протест на прокуратурата и с определение от 22.06.2021 г. по внчд 460/2021 г. АС – София, НО, 4 състав отменил определението на СГС и потвърдил постановлението на СГП за прекратяване на ДП. Определението за прекратяване на воденото срещу ищеца производство влязло в сила на 22.06.2021 г.

Твърди се, че воденото срещу ищеца наказателно производство му причинило сериозни имуществени и неимуществени вреди. Същото било широко оповестено в медиите, бил злепоставен в обществото, било опозорено доброто му име на гражданин и професионалист – инженер, политик и общественик. Накърнени били честта, достойнството му и репутацията му на професионалист. Изложени са твърдения, че рязко пострадала професионалната му политическа кариера. Твърди, че в периода от 1984 -1987 г. и от 1989 -1990 г. бил заместник кмет на гр. Стара Загора. Бил последователно народен представител в 37-то, 38-то и 39-то НС, бил заместник министър на труда и социалната политика в периода 2005 г. – 2009 г., но воденото срещу него наказателно производство възпрепятствало възможността му за кариерно развитие, компрометирало името му и възпрепятствало възможността му да се кандидатира за публични постове и длъжности респ. сложило край на политическата му кариера.

В исквата молба се твърди, че един от най-тежките моменти за ищеца била смъртта на майка му на 07.05.2018 г. , която починала без да разбере, че воденото срещу него производство било незаконно. Изложени са твърдения, че сериозно се влошило здравословното му състояние, станал депресивен, не можел да спи, избягвал социални контакти. Твърди се, че живеел в непрекъснато притеснение за съдбата си, семейството си, за обществената и професионалната си дейност.

Предвид тези твърдения е обоснован правен интерес от предявеният иск и от съда се претендира да осъди ответника да му заплати сумата от 100 000 лв. – обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се в незаконосъобразно воденото срещу него наказателно производство и сумата от 1 803 лв. – обезщетение за имуществени вреди под формата на пропуснати ползи от неизползването на сумата от 3 000 лв. в периода 23.03.2010 г. – 20.01.2016 г. и сумата от 2 000 лв. – обезщетение за

имуществени вреди, представляващи заплатено адвокатско възнаграждение в наказателното производство. Претендират се и сторените по делото разноски.

Ответникът – Прокуратурата на Р България, чрез своя представител оспорва иска по основание и размер в писмен отговор, депозиран в срока по чл. 131 от ГПК.

Исковете се поддържат в открито съдебно заседание от адв. Д..

Възраженията на ответника се поддържат в открито съдебно заседание от прокурор Костов.

Ищцовата страна е депозирала и писмени бележки в определения от съдебния състав срок.

Съдът след като обсъди становищата и доводите на страните и събраните по делото доказателства с оглед разпоредбата на чл.235 ал.2 и ал.3 от ГПК, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Съгласно разпоредбата на чл.2 ал.1 т.3 пр.2 от ЗОДОВ държавата отговаря за вредите, причинени на граждани от органите на дознанието, следствието, прокуратурата и съда от обвинение в извършване на престъпление, ако образуваното наказателно производство бъде прекратено поради това, че деянието не е извършено от лицето.

С оглед така очертания фактически състав по делото, следва да бъде доказано от ищеца, че е налице съдебен акт, с който по отношение на лицето, което твърди, че е претърпяло вреди от визираните по-горе органи е прекратено воденото наказателно производство поради това, че деянието не е извършено от лицето. Отговорността на държавата е пряка, увреденият се обезщетява директно от съответния правозащитен орган, към което принадлежи съответното длъжностното лице. Тя е обективна т.е. носи се независимо дали вредите са причинени виновно или не.

Ищецът релевира в исковата си молба, като вредоносно поведение от страна на Прокуратурата на РБ, състоящо се в повдигане и поддържане на обвинение в извършване на престъпление. Видно от доказателствата по делото е, че ищецът е бил привлечен като обвиняем по престъпление по чл. 282 ал.3 вр. с ал. 2 вр. с ал.1 вр. с чл. 20 ал.1 и ал.2 от НК. По делото е представено постановление от 01.11.2019 г. на СГП по пр.пр. 11424/2008 г., от което се установява, че воденото срещу ищеца наказателно производство е прекратено на основание чл. 243 ал.1 т.1 вр. с чл. 24 ал.1 т.1 пр.1 от НК – деянието не е извършено. С оглед представените определения на СГС и САС, посочени в обстоятелствената част на настоящото решение, постановени по повод постановлението на СГП, същото е влязло в сила на 22.06.2021 г. /датата на постановяване на определение 742/22.06.2021 г. на САС, НО, 4 състав по внчд 460/21 г. – стр. 212 и сл. в делото/.

С оглед на което настоящият съдебен състав намира, че е налице първата

предпоставка от фактическия състав.

Ищецът претендира обезвреда на причинените му неимуществени вреди вследствие на воденото срещу него наказателно производство.

В следствие на воденото срещу ищецът наказателно производство в досъдебна и съдебна фаза той е претърпял неимуществени вреди, изразяващи се в негативни преживявания, стрес и промяна в ежедневието, стереотип на поведение и начин на живот, които са свързани пряко с неговото душевно равновесие. Тези вреди се установяват от събраните гласни доказателства чрез разпит на свидетелите Р.Д., съпруга на ищеца, и Г.Ю., в съдебно заседание от 06.02.2023 г. Настоящият съдебен състав приема, че същите са обективни и логически обосновани преки впечатления като показанията на свидетелката Д.а се кредитират при съблюдаване правилото на чл. 172 от ГПК, предвид близката ѝ родствена връзка с ищеца. И двамата свидетели безпротиворечиво установяват, че ищецът е търпял неблагоприятни в психологически, социален и емоционален аспект преживявания като стрес, притеснение и емоционално напрежение на личността, накърнена чест, достойнство, добро име в обществото. И двамата свидетели последователно дават сведения, че ищецът заради воденото срещу него наказателно производство е бил принуден да работи като „експерт на „Позитано“ 20“, където му било трудно да развие себе си /показания на свидетелката Д.а/, „след дълга политическа кариера той приключи до навършване на пенсионната си възраст само като експерт към БСП на „Позитано“ /показания на свидетеля Ю./ . И двамата свидетели установяват социалната изолация на ищеца – „неговите приятели, с които общуваше, малко останаха около него, намираше, че го гледат по-различно и му нямат доверие“ /свидетелката Д.а/, „на определени случаи, кръгла годишнина или сватба М. не беше поканен, породено единствено от това, че той беше, по тяхна преценка, в тежка ситуация, затова, че беше подсъдим“ /свидетеля Ю./.

Съобразно правилото на чл.52 от ЗЗД размерът на неимуществените вреди се определя от съда по справедливост. Справедливостта като понятие няма абстрактен характер, а следва да бъдат съобразени редица обстоятелства и факти при определяне размера на обезщетението. Настоящият съдебен състав намира, че в случая следва да се вземе предвид възрастта, интензивността на страданието на ищеца, периодът от време - около 11 години / в съдебна и досъдебна фаза/, през което време той е търпял негативни преживявания, предприетата срещу него мярка на неотклонение – „парична гаранция“, тежестта на повдигнатото обвинение – за извършване на престъпление, за което законът предвижда наказание лишаване от свобода от 3 до 10 години т.е. притежаващо белезите на „тежко престъпление“ по смисъла на чл. 93 т.7 от НК, чистото му съдебно минало / в този смисъл решение 673/15.11.2010 г. на ВКС, по гр.д. 1916/2009 г., Четвърто ГО/.

Следва да бъде отчетено обстоятелството, че ищецът за пръв път е обвинен за

престъпление и то за вреди в изключително висок размер, касаещи държавния бюджет /над 11 млн/ т.е. засягащи публичния интерес. Следва да се има предвид и факта, че ищецът е бил на 59 години към момента на повдигане на обвинението, в която възраст обичайно човек с високо обществено и професионално положение, образователен ценз и почитено име следва да се радва на резултатите от успешната си реализация, а е бил субект на незаконно наказателно преследване /в този смисъл решение 220/06.01.2020 г. по гр.д. 490/2019 г. на Четвърто ГО на ВКС/.

Следва да се отчете и фактът, че при определяне размера на обезщетението за тези обичайни вреди, същото следва да се определи според стандарта на живот, за да не се превърне в източник на неоснователно обогатяване за пострадалия / в този смисъл решение 165 от 16.06.2015 г. по гр. д. 288/2015 г., Трето ГО на ВКС, решение 480 от 23.04.2013 г. по гр.д. 85/2012 г., IV ГО на ВКС/.

На следващо място, настоящият съдебен състав намира, че от воденото срещу ищеца наказателно производство същият е търпял неблагоприятни последици, касаещи професионалната му оценка и правото му на добро име на професионалист с оглед факта на широкото публично разгласяване досежно хода на наказателното производство срещу него, които са оповестени от средствата за масова информация – печатни издания и електронни медии. Тези обстоятелства, съпоставени с естеството на заеманата от ищеца длъжност – Заместник министър т.е. лице, заемащо отговорно служебно положение, по отношение на която длъжност обществото има завишени изисквания за почитеност и спазване на законите по правило дават по-голямо негативно отражение в неимуществената сфера на лицето, а на още по-голямо основание това важи за случаите, когато обвинението е за извършване на умишлено престъпление от сферата на професионалната реализация на лицето, какъвто е и настоящия случай /в този смисъл решение 267/26.06.2014 г. по гр. д. 820/ 2012 г. на ВКС, Четвърто ГО, решение 214/11.10.2017 г. по гр.д. 171/2017 г. на Четвърто ГО на ВКС, решение 156/05.01.2018 г. по гр.д.5302/2016 г. на Трето ГО на ВКС и др./.

С оглед критериите, визирани по-горе от настоящия съдебен състав същият намира, че справедливо би било да се присъди сумата от 50 000 лв., която би репарира душевния дискомфорт на ищеца от воденото срещу него наказателно производство.

Предвид което съдът намира, че заявеният иск за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди е основателен и доказан за сумата от 50 000 лв., като за горницата до пълния предявен размер от 100 000 лв. следва да се отхвърли.

Ищецът е заявил и искане за присъждане на сумата от 2 000 лв. – обезщетение за имуществени вреди, изразяващи се в заплатено адвокатско възнаграждение в рамките на воденото срещу него наказателно производство. Липсата на процесуална възможност да се упражни претенцията за разноски в наказателния процес от лицето,

подложено на неоправдана наказателна репресия, обуславя извод, че направените разходи от него в хода на наказателното преследване, приключило с оправдателна присъда респ. постановление за прекратяване на наказателното производство, представляват имуществена вреда, за която държавата му дължи обезщетение с оглед нормата на чл. 4 от ЗОДОВ / решение № 843/23.12.2009 г. по гр. д. № 5235/2008 г. на ВКС, IV г.о., решение № 126/10.05.2010 г. по гр. д. № 55/2009 г. на IV ГО на ВКС, решение № 433/23.06.2010 г. по гр. д. № 563/2009 г., ВКС, IV г.о. и др./ В подкрепа на твърденията си за сторено такова ищецът е ангажирал препис от договор за правна помощ с уговорено възнаграждение респ. доказателства, че сумата е реално заплатена /стр. 222 в делото/.

По отношение на размера на възнаграждението е заявено своевременно възражение от страна на ответника. Възможността в производство по реда на чл. 2 от ЗОДОВ да бъде определено обезщетение за имуществени вреди, съставляващи адвокатско възнаграждение, в размер, по-малък от платения в наказателния процес е установена с оглед задължителните указания, дадени с ТР 1/11.12.2018 г. на ОСГК на ВКС. Тази възможност не е израз на упражняване на правомощие по чл. 78 ал.5 от ГПК, а размерът на имуществената увреда следва да бъде определен при съблюдаване принципа за полагане на дължимата грижа на пострадалия респ. да се вземат предвид правилата на чл. 5 от ЗОДОВ. Критериите при определяне на обезщетението за имуществени вреди от сочения вид са вида и тежестта на обвинението, интензитетът на приложената процесуална принуда и очакваните усилия и труд, които адвокатът предстои да положи при осъществяването на защитата. Правната защита се преценява въз основа на фактическата и правна сложност на проведеното наказателно производство до неговото приключване, и при съпоставяне на заплатеното адвокатско възнаграждение с действително причинените вреди от повдигане на конкретното обвинение / решение 66/18.06.2019 г. по гр.д. 2099/2016 г. на Трето ГО на ВКС/. Настоящият съдебен състав не намира, уговореното и заплатено адвокатско възнаграждение да е прекомерно съобразно действителната правна и фактическа сложност на наказателното дело. Същото в неговата съдебна фаза е срещу няколко подсъдими и в производството пред СГС преди отмяна на оправдателната присъда и връщане на делото в СГП са проведени над 20 съдебни заседания, видно от приложената справка на СГС, НО, 2ри състав. Поради което възприема възражението на ответната страна като неоснователно.

Съгласно задължителните указания на ВКС, дадени с т. 11 на ТР № 3/22.04.2005 г. на ОСГК на ВКС обезщетението за имуществени вреди се определя с оглед особеностите на всеки конкретен случай и при наличие на причинна връзка с незаконните актове на правозащитните органи, от което е видно, че за да се присъди обезщетение за имуществени вреди по реда на чл. 2 следва да се установи причинна връзка между вредата и незаконното обвинение в извършване на престъпление. Когато

се претендира вреда от неправомерно задържане на парична сума, размера на вредата се заключава само в заплащане на законната лихва – чл. 86 ал.1 от ЗЗД. В този смисъл са и решение 281/04.10.2011 г. по гр.д. 1684/2010 г. на Трето ГО на ВКС, решение 117/31.05.2013 г. по гр.д. 1105/12 г. на Трето ГО на ВКС. При съблюдаване правилото на чл. 162 от ГПК и при използване на компютърна система за изчисление на законната лихва, съобразно процесния по делото период, настоящият съдебен състав намира, че този иск като основателен следва да бъде уважен до размера на 1 792, 08 лв. като за горницата до пълния предявен размер от 1 803 лв. същият подлежи на отхвърляне.

Следва да бъде присъдена и законна лихва върху определените обезщетения за неимуществени вреди и за имуществени, касаещи пропуснатите ползи като същата е от датата на влизане в сила на постановлението за прекратяване на наказателното производство – 22.06.2021 г. По отношение главницата, представляваща имуществени вреди от заплатено адвокатско възнаграждение не е заявено искане за присъждане на законна лихва, поради което и с оглед диспозитивното начало на гражданския процес такава не следва да бъде присъждана.

Съгласно разпоредбата на чл. 10 ал.3 от ЗОДОВ ако искът бъде уважен изцяло или частично, съдът осъжда ответника да заплати разноските по производството, както и да заплати на ищеца внесената държавна такса. С оглед, на което на ищеца се следва и сумата от 10 лв. – ДТ и сумата от 932, 78 лв. – адвокатско възнаграждение, съобразно уважената част от исковата му претенция.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА Прокуратурата на Р България – с адрес: гр. София, бул. “Витоша” № 2 на основание чл.2 ал.1 т.3 пр.1 във вр. с чл.4 от ЗОДОВ да заплати на Д. Н. Д., ЕГН *****, със съдебен адрес: гр. София, ул. „***** – адв. Я. Д. сумата от **50 000** /петдесет хиляди/ лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди, претърпени в резултат на водено срещу него наказателно производство по нохд 5056/2010 г. по описа на СГС, НО, 2 състав и пр.пр. 11 424/2008 г. на СГП като отхвърля искът за горницата до пълния предявен размер от 100 000 лв. като неоснователен и недоказан, както и сумата от **1 792, 08** /хиляда седемстотин деветдесет и два лева и осем стотинки/ лв. – обезщетение за имуществени вреди, изразяващи се в пропуснати ползи от неизползването на сумата от 3 000 лв. в периода 23.03.2010 г. – 20.01.2016 г. като отхвърля искът за горницата до пълния предявен размер от 1 803 лв., ведно със законната лихва върху двете суми, считано от 22.06.2021 г. до окончателното им изплащане, както и сумата от **2 000** /две хиляди/лв. – обезщетение за имуществени

вреди за заплатено адвокатско възнаграждение в наказателното производство, както и на основание чл. 78 ал.1 от ГПК сумата от **942, 78** /деветстотин четиридесет и два лева и седемдесет и осем стотинки/ лв. – сторени съдебни разноси.

РЕШЕНИЕТО подлежи на въззивно обжалване пред САС, в двуседмичен срок от съобщението до страните, че е изготвено.

Съдия при Софийски градски съд: _____